

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора кафедри фізичної культури та охорони праці Державного університету телекомунікацій **Присяжнюка Станіслава Івановича** на дисертацію **Галай Марії Дмитрівни** „**Диференціація фізичних навантажень молодших школярів у процесі навчання вправ з м'ячем**”, що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 — теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Відродження і розбудова соціально-економічного і політичного життя України вносить значні зміни у загальнодержавну систему виховання підростаючого покоління, в якій чільне місце посідають нові підходи до створення більш ефективної системи фізичного виховання у загальноосвітніх закладах.

Здійснюючи аналіз дисертаційної праці **Галай Марії Дмитрівни** „**Диференціація фізичних навантажень молодших школярів у процесі навчання вправ з м'ячем**”, необхідно відзначити, що наукове дослідження не викликає сумнівів щодо актуальності, адже автор звертає увагу на проблеми загальноосвітньої школи, і зокрема, учнів початкових класів, а саме: необхідності зміцнення здоров'я, забезпечення необхідного рівня рухової діяльності та формування мотивації у дітей цього віку елементів здорового способу життя. Доцільність використання вправ з м'ячем дітьми початкових класів в процесі фізичного виховання зумовлено з метою оздоровчої спрямованості занять з фізичної культури, а також спроможністю варіювання обсягу фізичного навантаження для впливу на організм дітей.

Спеціально проведеними дослідженнями, присвяченими виявленню значення добової, тижневої та місячної рухової діяльності для розвитку і зміцнення рівня здоров'я школярів, було доведено, що діюча організація навчального процесу у школі та перебування дитини в домашніх умовах не забезпечують біологічну потребу організму в рухах.

Ці положення підтверджується результатами проведених досліджень науковцями, які показали, що обсяг організованих форм рухової активності у

65,0 % учнів зводиться лише до уроків фізичної культури, що здатні компенсувати в середньому тільки 11,0 % необхідного добового обсягу рухової діяльності школярів.

З дітьми шкільного віку необхідно щотижня проводити від 6 до 15 годин організованих занять фізичними вправами за спеціальними програмами. Для учнів початкових класів обсяг рухової діяльності повинен бути більшим, ніж для старшокласників: 14-15 годин для молодших школярів і 6-8 – для випускників.

Отже, фізичне виховання молодших школярів має свою специфіку, зумовлену їх віковими анатомо-фізіологічними та психологічними особливостями розвитку, а також адаптацією до нових умов навчання, яке характеризується різким зростанням розумової діяльності на тлі різко обмеженої рухової активності. У зв'язку з цим правильно організоване фізичне виховання в молодшому шкільному віці є не лише необхідною умовою всебічного гармонійного розвитку учнів, а й основою для їх подальшого рухового вдосконалення, що й доводить актуальність теми дослідження **«Диференціація фізичних навантажень молодших школярів у процесі навчання вправ з м'ячем»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти». Робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри олімпійського та професійного спорту факультету фізичного виховання та спорту згідно з паспортом спеціальності п. 7 «Формування спеціальних знань і рухових навичок у дітей та молоді у процесі навчання фізичної культури, основ здорового способу життя» (протокол № 9 від 16 квітня 2008 року).

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол №4 від 29 листопада 2012 року) і узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з

педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол №8 від 15 грудня 2015 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх вірогідність та новизна. Дисертантом коректно, на високому науковому рівні, обґрунтовано методологічну та теоретичну основу наукового дослідження, відповідно до теми дисертаційної роботи сформульовані об'єкт, предмет та завдання. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані автором у дисертації, мають необхідний ступінь обґрунтованості. Вірогідність отриманих результатів забезпечена використанням сучасних методів дослідження, що відповідають поставленим завданням, масштабністю проведеного дослідження, належною статистичною обробкою експериментальних даних, достатньою літературною базою, а також позитивним ефектом впровадження результатів у практику роботи середніх загальноосвітніх закладів.

Результати дослідження коректно опрацьовані, глибоко проаналізовані та повністю викладені в опублікованих працях. Дисертаційна робота написана грамотно, з дотриманням наукової термінології, із використанням логічних переходів від одного розділу, підрозділу до іншого. Рецензоване дослідження може бути кваліфіковане як вагомий внесок у сучасну педагогічну науку в контексті модернізації фізичного виховання учнів початкової школи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- *вперше* вивчено вплив тілобудови та психофізіологічних показників розвитку організму школярів 1-4 класів на успішність засвоєння вправ з м'ячем; розроблено та теоретично обґрунтовано методику диференційованого навчання вправ з м'ячем учнів молодших класів; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень у вправах з м'ячем учнів молодших класів на уроках фізичної культури;

- *удосконалено* технологію диференційованого навчання фізичних вправ учнів 1-4 класів на уроках фізичної культури;

- *дістали подальшого розвитку* питання щодо підвищення ефективності уроків фізичної культури в молодшій школі.

Повнота викладення основних результатів дослідження в опублікованих працях. Основні теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження **Галай Марії Дмитрівни** відображено у 7 публікаціях, надрукованих у фахових наукових виданнях, 4 статті з яких одноосібні, 1 стаття у зарубіжному фаховому науковому виданні та 2 статті у співавторстві.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробці методики диференційованого навчання вправ з м'ячем учнів молодших класів, створенні нормативного підґрунтя для педагогічного контролю у процесі навчання вправ з м'ячем на уроках фізичної культури. Практичні результати впроваджено у навчально-виховний процес фізичної культури СЗОШ № 17, 184 та спеціалізованої школи-гімназії «Фортуна» №183.

Провідні положення та висновки роботи впроваджено в лекційний курс дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» для студентів факультету фізичного виховання та спорту НПУ імені М. П. Драгоманова та Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

Теоретико-методичні положення і практичні результати дисертаційного дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності навчання фізичних вправ молодших школярів, у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, для слухачів курсів підвищення кваліфікації учителів фізичної культури.

У цілому дисертація свідчить про високий рівень наукової підготовки дисертанта, досконале володіння методикою дослідження, творчий підхід до вирішення поставлених завдань, що дало змогу обґрунтувати актуальність та з'ясувати стан наукової розробки даної теми. Структура та обсяг основного тексту та загальне оформлення роботи відповідають необхідним вимогам щодо кандидатської дисертації.

Автореферат відповідає змісту дисертації, достатньо відображає основні положення та результати дослідження, оформлений відповідно до сучасних вимог.

Висновки, які подані у дисертації, логічно випливають з аналізу наукової літератури і результатів власних досліджень, і є такими, що вказують на достатню повноту вирішення основної мети і завдань дисертаційного дослідження.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, слід відмітити ряд дискусійних положень та зауважень до змісту роботи, а також висловити окремі побажання.

1. У дисертації було досліджено мотивацію молодших школярів як до уроків фізичної культури, так і до виконання вправ з м'ячем. Виникає логічне запитання, чому не приділялося уваги формуванню мотивації в учнів молодших класів у процесі впровадження методики диференційованого навчання вправ з м'ячем?

2. Бажано було б автору розглянути у дисертації питання змісту домашніх завдань під час вивчення вправ з м'ячем учнів початкової школи та навести їх хоча б у додатках.

3. Найближчим часом Міністерством освіти і науки України передбачається оновлення структури програми з предмету «Фізична культура» для учнів 1-4 класів, тому на мій погляд не варто було б опиратися на зміст розділу програми 2012 року «Школа м'яча».

4. Згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 року № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» оцінювання навчальних досягнень учнів молодшої школи з предмету «Фізична культура» здійснюється вербально. Тому не зрозуміло навіщо дисертантом розроблялися орієнтовні нормативи оцінки навчальних досягнень у виконанні вправ з м'ячем для учнів 2-4 класів.

5. У дисертації зустрічаються граматичні та орфографічні помилки.

Висловлені зауваження є дискусійними і в цілому не впливають на позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження, яке є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має нові науково обґрунтовані результати, вагоме теоретичне і прикладне значення, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання суттєвого значення для галузі фізичної культури та спорту.

Дисертаційна робота *Галай Марії Дмитрівни* на тему: **«Диференціація фізичних навантажень молодших школярів у процесі навчання вправ з м'ячем»** відповідає вимогам „Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника” п.п. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 656 та від 30 грудня 2015 року № 1159), а її автор *Галай Марія Дмитрівна* – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук, професор
кафедри фізичної культури та
охорони праці Державного
університету телекомунікацій

С. І. Присяжнюк

*Згідно з
затверджено*

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ ДУТ
С.М. ЛЬВОВСЬКИЙ